

AZ ÉGIG ÉRŐ FA

Hát hol vót, hol nem vót, hetedhét országon is túl vót, fölnyergeltem egy fakót, fölültem a hátára, és kiszaladtam az erdőbe. Jól ittam, jól ettem, fakót a fejem alá tettem. Egysző(r) fölébredtem, ellopták a fakót. Akkor én megijedtem. Fölszaladtam egy hegyre, hegyrű(l) meg a fára. Úgy mögráztam a fát, hogy az epör, szilva, mogyoró maj(d) beszaggatta a fejem. Egyszer rám kiáltott egy öregasszony:

— Haj, haj, te gyerek! Ne gázó(l)d el a répát, retköt, mer(t) nem ú(l)tetted el a káposztát.

Vót a világon egy király, annak vót egy Jancsi nevű kanásza. Észrevette egy reggel ő is és a király, hogy a kastély előtt nyött egy almafa. De az olyan fa vót: reggel virágzott, délkor almái voltak, éjfélre megérött, de el is lopták rulla.

Tehát kihirdette a király országába(n), hogyha valaki őneki hoz arrú(l) a fárú(l) egy almát, annak adja a leányát és a fele királyságát. Halála után az egészzet, mert ő már több mint hét éve beteg, és azt jósó(l)ta neki a öregasszony: mikor ez az almafa kinyől az ablak alatt, ennek a gyümölcséből ha eszik, akkor rögtön meggyógyul.

Tehát kihirdette az országba(n), országa minden tájékába(n), hogy legyen bárki, ha szegény, ha gazdag, ha báró, ha gróf, ha eztet megszerzi, azé lesz, akit ű megígért.

Tehát vót is jelen(t)kező sok, de a fára fölmászni nem tudott. Azt mondja a királynak az ő kis kanásza:

— Felséges királyom, ha meg nem sérteném a szavaimmal, ha megengedné, én fölmegeyek, és hozok almát az almábú(l).

Kinevette a király:

— Mit akarsz, te taknyos? Te akarsz, ahova egy gróf, vagy egy herceg nem tud fölmenni, te akarsz fölmenni? Eredj csak a dolgod után!

De a kanász nem hagyott nyugtot a királynak, mindaddig járt a nyakára, még meg nem engedte:

— No fiú, hát mast mondd, mit akarsz! Mivel akarsz a fára fölmenni? Amit kérsz, mindent megadok.

— Csiná(l)tasson a király legelőször is három vaskapcsot, aki a fát körüléri — s ű azon mint létra gyanánt tudjon menni. — És három pár vasbocskort és egy hétre való eleségöt, ami egy embörnek elég!

Így a fiú azon napon, mikor ez készen lött, elindú(l)t a fára mászni fölfelé. Azon a napon ű fölmászott olyan magasra, hogy űtet nem látták tovább.

Ment már egy nap, két nap, három nap. Egyszer észrevette: az egyik bocskor lukas. Vágta lábát a vas. Kapta lábát, levette, leeresztötte a földre:

— Hagy menjön vissza a gazdámhol!

Mikó(r) megpuffan a bocskor, leesött, akkor mondta a király:

— No, a gyerök még él, de má(r) kicseré(l)te a bocskorát, kiluka(d)t.

Így mind a három pár bocskor kilukadt a hetedik napon, mikorára ű elérte a fának a koronáját. Épp abba(n) az időbe(n) ért föl a fára, mikor a leán(y) kigyütt, akié a fa vót. Szedte az almát köténybe a fárú(l).

Mikor a fának a hetedik ágára ért, akkor talá(l)t lépcsöt, rendes földjáró lépcsöt, akin mehetött bátran. (Ak)kor azt mondotta ő magában:

— No, köszönöm a királynak, hogy ű engem megsegítött. Leeresztöm neki mind a két párat, hagy lássa, hogy még mindég életbe(n) vagyok! És a kis baltámat is. Mas(t) má(r) tovább nincs rá szükségöm.

Akkor ű, mikor leeresztötte a fárú(l) a baltát, oly mago-

san vót, hogy mire leért, kiroha(d)t a nyele. És úgy mög-rozsdásodott a bocskor, mire az udvarba ért, hogy alig ösmerték meg. De az az űr, akit a király kirendelt a fa alá, hogy minden pillanatba(n) várja a gyerök jelzéseit, ha bármit ejt le, hogy őneki rögtön jelentse . . .

Nahát ű most aztán a királlyal többet nem gondó(l)t, nem törődött, ű mast egy kastélyba(n) talá(l)ta magát. Ő akkó(r) bemegy az egyik szobába, a másikba, a harmadikba, a negyedikbe. Úgyhogy a tizenegyedik szobába(n) ott talá(l)t egy gyönyörű szép leán(y)t. De olyan szépet ű még életibe(n) nem látott soha. A király lánya is szép vót, de még csak halvány ibolya se lehetett vóna az mellett. Oda-köszön hozzá:

— Adjon Isten jó napot, fenséges kisasszony! Nem tudom, minek szólítsam? Királykisasszonnak, vagy minek? Hát csak én így tisztelem.

— Én királykisasszon vagyok, csak árva. Szüleim elhaltak, árván maradtam. Mondjad, fiú, hogy kerű(l)tél ide, ahova még a hazádbéli madár se jár?

— Én, fenséges királykisasszony, szó(l)gálatot keresök.

— Na, jókor gyüttél, mer(t) én úgyis magam vagyok. Egy jó cselédöt fölfoga(d)nék bármik pillanatba(n). Nálam itt maradhatsz, ameddig akarsz. Amit kérsz, az(t) fizetök, csak a tizenkettedik szobába bemönnöd nem szabad.

A fiú fölfogott mindent, hogy ű mindent röndbe tesz, ű szorgalommal mindent megcsinál. Még is alkudtak, ott is maradt. Kapott jó ebédet, együtt megebédelt a királykisasszonnyal.

Másnap az(t) mondja a kisasszony:

— Én most elmegyek a templomba. Itt van tizenegy szobának a kulcsa. Mindegyiket takaríts(d) ki tisztességgel, és az ebédet főz(d) meg. Ott van elkészítve minden, csak éppen tüzet kell rakni. De a tizenkettedik szoba kulcsát ne keresd!

Így megvó(l)tak űk ottan pár napig. A gyerek türelem-

mel, gondja se vót rá, hogy mi van abba(n) a tizenkettedik szobába(n).

Egy napon nem hagyott a lelkiismeret neki békét. Mégis megnézi, mi lehet az? Mikor a királykisasszony elment a templomba, ű ottan keresgé(l)t a tizenkettedik szoba ajtójába(n), hogy hol talá(l)na kú(l)csot? Avval a szándékkal, hogy ő kipucolja azt a szobát is. Az má(r) úgyis régen vót kipucó(l)va, a(z) is hagy legyen tiszta!

Meglátott a sarokba(n) egy rossz söprűt. Gondóta, hogy eldobja ezt a rossz söprűt, minek ez itt, tesz ű helyötte újat. Amint ű a söprűt fé(l)redobta helirű(l), a szoba ajtaja kinyílott. Ű azonnal be is lépett a szobába, de az ajtó utána rögtön bezáródott.

Amint ott szétnéz a szobába(n), lássa, hogy ott egy óriási hétfejű sárkány ki van szögezve a falra. A két lábán két ötven-ötvenmázsás vasgolyó lóg; a két szárnya két óriási szöggel kiszögezve, és két óriási malomkű közé van a szakálla szorítva. Megszólal a sárkány:

— Jó, hogy megjöttél, fiam! Most arra kérlek, hozzá(l) neköm egy vödör vizet, adok egy országot. De úgy menj ki az ajtón, avval a szándékkal, hogy rögtön visszajössz, mer(t) másképp olyant lehelek rád, hogy rögtön megfúlsz! Különbem nem köll kimenned. Van a sarokba(n) három vödör, tele friss vízzel. Én aztat má(r) nagyon szomjazom, de nem vót senki, aki odaadta vóna. Tehát öntsöd a szélső számba felit, a másik szélső számba meg a másik felit, mer(t) hét fejem van!

— Látod, fiam, most köszönöm. Most egy országot kapsz, egy országot adtam. Mast arra kérlek, add a másikat is! A másik felit is ugyanúgy, mint az első. Egyik felit egyik szélső számba, másik felit másik szélső számba, következöbe, mellette valóba.

Amikor ez megtörtént, a sárkánnak a szakálla a malomkű alú(l) kiszabadú(l)t, és a két lábárú(l) a két vasgolyó leesött, me(rt) két vödör vizet má(r) megivott.

— Most még add a harmadikat! Azt a középső fejembe, a két szélső köztibe öntsd; felit ide, felit oda, ahogy a másikat csinál(t)ad!

Az(t) mondja a sárkány:

— Köszönöm fiú, hogy ezidáig megszabadítottál, de hát most még egyre kérlek a mindkettőnk szabadságáér(t), hogy ebből a szobából ki tudjunk szabadulni! Ne próbáld meg az ajtót, zárva van! Egyikünk se tud kimenni.

Nem hiszi a fiú, megpróbálja az ajtót. Hátha talán nem úgy van? De biz az csakis úgy vót, ahogy a sárkány mondta. Zárva találta ő, nem tudott kimenni.

Azt mondja neki a sárkány:

— Arra kérlek még, ott van az a kis szekrény. A középső fiókjába(n) ott van egy kis alma. Dobd azt a legközepű számba!

Megtalál(t)ta a fiú az almát, bedobta a sárkány szájába. Az ajtó rögtön kinyílt. A sárkány megrázkódott és elrepült. Az útbú(l) visszakiáltotta, hogy:

— Maj(d) talá(l)kozunk még!

No, most a fiú kimegy intézni tovább a dolgait. Vót három táltos lova, az egyik jobban nyerített már, mint a másik, mer(t) azok észrevették, hogy a gazdájuk be van csapva.

Ez alatt az idő alatt meggyűtt a szép Etelka. Mihán(t) csak belép a szobába, mindjárt azt kérdezi tülle:

— János, mit csináltál? Lám, megmondtam, a tizenkettedik szobába ne menj! Most nem soká leszünk együtt, hiába vagyunk jegyesek, mert az esküvőrül mikor kigyűvünk, a sárkány engöm elvisz.

A gyerök sírva fakadt. Hát ha ű aztat tudta vó(l)na, sose csinálta volna.

— Jaj, de édesem, mos(t) már késő. A sárkán neköd ígért három országot. Az(t) meg is kapod, de nem veszed hasznát, mer(t) az én visszaszerzésemér(t) három úton elveszik.

Bementek a szobába, egymás nyakába borultak, és sírtak mind a ketten, hogy hát mért is tudott ű olyan balga lenni, hogy hát nem hallhatott az ű leendő felesége szavára.

Megvó(l)tak otthun egy hétig. Eljött a vasárnap, az esküvő napja. Összhítták a közeli rokonyokat. Akik közülükbe(n), voltak hozzájuk tartozók, elkésérték őket a templomba.

Mikor a misének vége ért, az esküvő megtörtént, nagy vihar keletkezött. Amint a templomajton kiléptek, abba(n) a pillanatba(n) a sárkány Jánostú(l) a feleségit elragadta. Azt kiá(l)totta neki vissza:

— Három országot adtam, fiam, háromszó(r) elgyühetsz meglátogatni a feleségödet, de hazahozni nem fogod többet soha!

Így a János sírva fakadt. Most ű a násznéppel hazamegy, de a menyasszony nincs. Búslakodott, szomorkodott, hogy mi(t) csináljon, mit cselekedjön most? Merre tudjon ű elmenni eztet megkeresni, mer(t) vissza akarta hozni minden módon, ha az életébe kerül is.

Búsultába(n) bemegy az istállóba. Ott panaszkodik a lovainak:

— Édes lovacskáim, a gazdasszonyotokat elvitték.

Azt mondja a legidősebb ló:

— Ne gondolj vele, gazdám, mer(t) visszahozzuk, csak nyerge(l)j föl, tegyél enni, innivalót nekem is, meg neked is a nyeregkápára!

Azzal másnap reggel fölnyergelt. Fölű(l)t a lova hátára és elrepű(l)t, mert a lova táltos vó(l)t. Mönnek, röpű(l)nek hegyen-völgyön, országrú(l) országra, erdőkön, síkon, mezőn keresztül, de sehol semmi nyomát nem találnek, hol, merre, van, meg hol van.

Azt mondja a ló:

— Nézz csak, gazdám, a földre! Ott látok egy kis házikót, egy nő áll az ajtaja előtt. Néz(d) meg, nem-e az!?

Teknyő van a kezibe(n), vérös ruhával tele. Megy ki a kúthoz mosni.

Rögtön leszálltak. Azonnal egymás nyakába borultak, egymást megsókolták, és sírtak örömükben is, és bánatukban is. Azt mondja a fiú:

— Van-e egy kis idő, hogy egy kicsit kipihenhetöm magam a lovammal együtt?

— Van egy kicsi, de csak rövid, mer(t) a sárkány mindön pillanatba(n) itthon lehet.

— Ne húzzuk az időt! Pakó(l)d fő(l) magad, ülj föl a lovamra és menjünk!

— Föülök én a lovadra, de úgyis tudom, hogy feleúton utonér, mer(t) annak a lova még jobb, mint a tied.

— Ne törődj vele, csak ü(l)j fel, és megyünk.

Felült a lovára, és útnak indultak hazafelé.

Egyszer, hogy észrevette a sárkánnak a lova, hogy a gazdaasszont viszik, rögtön elkezdött rugni, kapálni és nyéríteni. Azon pillanatban gyün haza a sárkány. Ráförmed a lovára szigorúan:

— Kutya egye májadat, holló vájja ki a szemedet! Szép széna előtted, szép zab előtted, szép patak előtted, mi bajod van még?

— Viszik a feleségödet.

— Ehetök-e, ihatok-e, egy zsák diót megtörhetöm-e, megehetem-e?

— Még az(t) megtehetöd, mer(t) mégis utolérjük.

Felpattan a lovára, utánuk ered. Pár órai repülés után utolérte, és egyszerűen az asszonyt az ölibű(l) kivette. Az(t) mondja a fiúnak:

— János fiam, egy ország leván!

A János búslakodik, mit csináljon most? Azt mondja a lova:

— Édös gazdám, most e(l)röpülünk haza, és felű(l)sz a húgomra. Az fiatalabb, erősebb mint én, jobban kitart. Talán azon sikerül.

Úgy is tett János. Szépen elment haza. De az ösztöne nem hagyott békit. Alig várta a hajnalt, hogy csak pirkadjon, hogy ű lásson menni. A lú az utát* ismerte jól mer(t) az utat a menyé megmagyarázta. Mer(t) három testvér ez a ló, egy testvér.

Elindú(l)tak olyan sebességgel, hogy még aznap délbe(n) má(r) oda is értek. Meglátta feleségét, hogy sírva mos a kútnál.

— Gyere, édes feleségem, visszajöttem érted! Most ülj a lovamra, és rögtön fordu(l)junk vissza!

— Elmehetünk, de úgyis tudom, hogy hiába, mer(t) megin(t) csak utolér.

Az(t) feleli a lova:

— Édös gazdaasszonyom, hacsak lehet, még az inam bírja, addig nem!

Felugrottak a ló hátára, és azonnal megfordú(l)tak hazafelé.

Nyomban rugkapál a sárkány lova, nyerít. Jön a sárkány nagy széllal-lobbal. Ráförmed nagy haraggal:

— Kutya egye májad, holló vájja ki a szemed! Szép széna előtted, szép zab előtted, szép patak előtted, mi bajod van még?

— Viszik a feleségödet!

— Ehetök-e, ihatok-e, egy zsák diót megtörhetek-e, meg-ehetöm-e, és még rá egyet alhatok-e?

— Minden(t) tehetsz egy keveset, mer(t) azér(t) utó(l)-érjük.

Nyomban föl pattan lovára, és utánuk ered. Nem is sok idő múlva utolérte a fiút:

— No, János, mos(t)már két ország levan!

De már közel vannak a határhoz, de hát hasztalan nem értek át.

Megint e(l)röpü(l)tek haza a harmadik, legfiatalabbik

* útját.

lóér(t). Másnap reggel korán, alig pitymallodott a hajnal, elindú(l)tak útra. Azt mondja a lova:

— Élet vagy halál gazdám, de mostan megyünk, olyan utat próbálunk, amit még nem csiná(l)tunk.

Elindú(l)tak, repú(l)nek, csak repú(l)nek, hol a földön, hol a levegőn. Megtalálták megint a házat, ahol az asszony újra csak vérös ruhát mos a kútnál.

— No, kedves feleségem, most harmadszor gyüttem érted. Ú(l)j fel a lovamra!

— Fölülök, de úgyis tudom, hiába.

Fel is ültek, elindultak hazafelé. Nyomban tombol a sárkánknak a lova. Jön a sárkán nagy haraggal haza:

— Mért nem hagysz nyugodtan a vendégeim között? Nem hagysz békivel soha. Kutya egye májadat, holló vájja ki a szemedet! (Ez(t) mon(d)ta mind a háromszor, ez a sárkánknak a szavajárása). Szép széna előtted, szép zab előtted, szép patak előtted, mi bajod van még?

— Viszik a feleségödet!

— Ehetök-e, ihatok-e, egy zsák diót megtörhetök-e, meg-e-
ehetem-e?

— Még megtehetöd, mer(t) még van időnk.

Azzal a sárkány hozzáfogott evéshöz, iváshoz, de az mi az hét száznak egy zsák diót megtörni és megenni, és egy pár percöt szunnyadni?

Rögtön föl pattan a lovára, és utánuk ered. De ezek már közelednek az utolsó ország szélihez, mer(t) a sárkánknak volt tizenkét országa. Az utolsó ország határa közelibe(n) elfogta:

— Na, János fiam, most a három ország lejárt. Mondtam, háromszor eltűröm, hogy elgyűsz a feleségedér(t), de ha még egyszer elgyűsz, akkor az életödbe kerül!

Elvette az asszont, és azzal elrepült haza.

Azt mondja a fiúnak a lova:

— Édes gazdám, ha meghalunk is, de visszamegyünk még egyszer szerencsét próbá(l)ni.

— Nem bánom, édes lovam, ha mindjárt meghalok is, de most, most élet vagy halál, de ennek most haza köll menni!

Alighogy a sárkán hazaért, letette az asszont, és elment az ű vendégeihöz, a fiú azonnal akkorra odaért. Könyörgött a feleséginek:

— Kedves feleségöm, ü(l)j föl még egyszer a lovamra! Nem bánom, ha meghalok is, de akkor tudod, nem fáj a szived utánam.

Az asszon könyörgött, hogy ne tegye, mer(t) úgysis tudja, hogy a halálába megy! Azt mondja:

— Nem bánom, ha meghalok is, csak ülj föl és megyünk!

Azzal felű(l)t a lovára, és nyomba(n) megfordú(l)t hazafelé. Azt mondja az úton a lova:

— Édes gazdám, mast kapaszkodj meg, mert most vagy meghalunk vagy hazamegyünk!

Alighogy űk elindultak, nyomba(n) tombol a sárkány lova. Ujra gyün a sárkán nagy mérgesen haza:

— Kutya egye májadat, holló vájja ki szemedet! Szép széna előtted, szép zab előtted, szép patak foly előtted, mi bajod van még? Hogy nem hagysz engem békivel!

— Viszik a feleségödet!

— Mit? Már megin(t) el mert érte gyünni? Ehetök-e, ihatok-e, egy zsák diót megtörhetek-e, megehetem-e, és még egyet alhatok-e?

— Ne sokat beszélj, az utolsó ország felé közelednek már!

Azzal megharagudott a sárkány, nyomba(n) fölpattant a lovára, és utánuk eredt. Az utolsó országa árokpartján fogta el űket. Még csak pár méter választotta el az országtul, akkor má(r) nem lett volna hatalma, hogy utánuk menjen.

— Megmon(d)tadm, gazfickó, hogy háromszor megkegyelmezök, de negyedszer már nem!

Avval lerántotta az asszont az ölibű(l), és úgy dobta saját lova hátára és rárivallt:

— Hogy mertél még egyszer a saját lovára ülni, mikor megparancsoltam, hogy még egyszer elő se hozd űtet?!

Azzal nekiugrott a gyereknek, és apróra szétszaggatta. Ott vó(l)t a lova hátán egy zsák, ráparancsó(l)t az asszonyra, hogy mindön darabját szedje össze, abba a zsákba tegye bele, kösse a lova hátára, hogy vigye haza!

— Hadd lássák meg otthon, ki utánad mer gyünni, az így jár, mind a többi!

Azzal az Etelka sírva mindön porciká(j)át a zsákba rakta, feltette lova hátára és eligazította, szóval haza.

— Vidd a gazdát haza, és mondd a többinek, hogy utánam többet ne gyüjjon senki, soha!

Evvel a sárkán fölkapta az asszont a lovára, és elrepű(l)t vele haza.

Most a gyereknek a lova búsan gyalog, a földön elindult hazafelé. Búslakodott, szomorkodott: az ő gazdája halva a hátán van. Hogy lehetne ebbű(l) még egyszer embert csiná(l)ni?

Amint ballag a gyalogúton, meglátott egy kis kígyót. Egy szép szál fű van a szájába(n). Az(t) kérdi tülle:

— Mit viszöl, te kis kígyócska?

— Élesztőfüvet. Átmönt a kocsi a fiamnak a derekán, eltörte, hát meg akarom vele gyógyítani.

— Add nekem egy kicsit! Van egy jó gazdám, föl akar-nám éleszteni. Itt van zsákba(n) a hátamon.

— Nem bánom, jó lovacska. Kis fiam ott hentereg az úton; gyün egy kocsi, eltöri a derekát másutt is. Hadd gyógyítom meg előbb azt!

— No, gyere! Majd én segítök. Megfogom a fogammal a farkát. Nem harapom meg, csak eltöszöm az útrű(l), hogy a másik kocsi el ne gázolja.

Avval a kis kígyó párszor meghúzta a seb helyin azt a füvet, azonnal meggyógyú(l)t, és fürgén csúszott tova.

Akkor a ló keresött egy kis tisztást. Azzal kettőt nagyot rugott, a hátárú(l) a zsák leesött. Zsák száját kibontotta,

és a hús(t) belőlle kiszórta. (Ak)kor elkezdte az orrával igazgatni olyan emböri formába. Ó azt igazgatta, a kis kígyócska meg a füvet huzgálta. Ahun ű megigazította, az meg a füvet huzgálta végig rajta, az azonnal begyógyult.

Amikor készen volt, úgy látta, a gazdája hogy csak alszik, de hétszerte szebb, mint volt. Azzal a vállába harapott gyengén és fölállt. Talpra állította, és gyengén megrugta, hogy:

— Gazdám kelj föl, ne aludjál!

Rögtön fölébredt a fiú:

— Ej, édes lovam, de jót aludtam!

— A világ végéig alhattá(l) vó(l)na, ha nincs ez a kis kígyócska, aki ezt az élesztőfüvet nekem ajándékozta, hogy téged újra talpra állíthassalak.

— No most, édes lovam, egyszer már fölébredtem, de most gyerünk újra vissza! Vagy mit szólsz hozzá? Menjünk elébb haza?

— Menjünk, gazdám, előbb haza! Három nap mulva induljunk útra! Legalább a sárkány elfeledi a multat, ami vele történt, és nem gyanakodik odahaza.

Úgy is tettek aztán, elmentek haza. Kipihenték magukat, és harmadnapon elindultak újra. Amint mennek harmadnapon, azt mondja a lova:

— Édes gazdám, most hallgass a szavamra! Most nem szabad nekünk igyenössen odamenni a sárkányhoz, nyomba(n), hanem egy kis kerülővel meg kell kerülni a sárkány kastélyát, mer(t) űneki még a halottai is megmondják, hogy idegen jár az országba(n). De úgy vigyázz, hogy úgy menj oda, hogy a sárkány ne legyen odahaza! És úgy vigyázz, hogy kérdezd meg a feleségétől, hogy a sárkán hol vette a lovát, mer(t) másképp sose kerül haza?

Azzal úgy is tettek. Megkerülték a kastélyt, és egy domb mellett elbújtak, és ott meghúzódva hallgatóztak. Mikor a sárkány elment hazú(l)rú(l), a gyerekek rögtön ment az asszonhoz. Az asszon megije(d)t, mikor őtet meglátta, mert nem hitt a szöminek, hogy ű lögyön az csakugyan.

A gyerekek megszólal:

— Kedves feleségem, ne ijedj meg tüllem, mer(t) én vagyok az! Csak bujtassál el, hogy senki meg ne tudja!

— Hát a lovad hun van?

— Az jó helyön van.

Avval megölelte, megcsókolta, bevezette a szobába:

— Kedves feleségem, arra kérlek, kérdezd meg tülle, hogy hol vette a lovát! És mikor megmon(d)ta, mihelyt ű elmén onnan hazú(l)rú(l), akkor én itt leszök. És akkó(r) elmegek oda, és is szörzök lovat, különbet, mint az üv. Csak azt nem tudom, hogy hol van.

Avval ott kellett neki hagyni a feleségit, mer(t) a sárkány gyütt haza. Visszamegy a lovához, mondja a lovának:

— Édes lovam, megkérdem majd, de meg kall várunk. De lehet, hogy az éjszaka.

Meggyütt a sárkány a vendégségbú(l), azt kérdezi:

— Na, készen van-e má(r) az ebéd?

— Készen van rögtön. Gyere, férjecském! Gyere és ebédöljünk!

Ez a szó nagyon föltűnt a sárkánának, hogy most nem sír, hanem nagyon hízelgően beszél. Na, azt az első tál ételhez leű(l)tek ebédelni. Azt mondja az asszony:

— Mondd meg, édes férjem, ha nem bántanáalak a szavammal, ugyan hol vetted a lovadat?

Erre a szóra úgy csapta pofon, hogy az ajtóba(n) á(II)t meg:

— Mi közöd hozzá? Mit akarsz te avval, hogy én hol vettem a lovamot? Különben majd megmondom, csak várj! Majd ha rákerül a sor. Különben menj, hozd a másik ételömet is, hagy egyik!

Avval fogta a tálát, behozta, betette az asztalra. Azzal megin(t) kérdözte:

— Mon(d)tam, hogy nem rossz viszonybú(l) kérdöztem, de mond meg igazán, hogy hol vetted a lovat, mer(t) ilyen jó lovat még se sose láttam.

Második kérdésre megin(t) pofon csapta, hogy kiesett a konyhába:

— Mit faggatsz? Mit kérdezel engem mindég? Nem hagysz még nyugodtan enni se! Menj és hozd a harmadik ételmet is!

Behozta a harmadik tál ételt, letötte az asztalra. Megin(t) kérdezte:

— Mondd meg, édes férjem, nem rossz viszonybú(l) kér-dem, ugyan hon vetted a lovat?

Avval harmadszorra úgy csapta pofon, kiesött az udvarra. Akkor osztán sírva fakadt. Azt mondja a sárkány:

— Látom, hogy igaz szívbű(l) kérdezted, de nem hittem. Majd megmondom, csak várj, hogy elébb kerülök egyet.

Avval a sárkány elment. Megkerülte a temetőkertjét, akibe(n) az ű halottjai vó(l)tak, akiket ű gyilkó(l)t meg. Mindegyiket sorba kérdezte, hogy nem láttak-e erre ide-gent?

— Erre nem gyütt senki az úta az eset úta, miúta harmadszor a feleségödet, vagyis negyedször elvitték.

(Ak)kor elment a sárkány haza. Azt mondta a felesé-ginek:

— Hát mos(t) gyere ide mellém, most hallgasd meg, megmondom! Mos(t) má(r) annak úgyse tudod megmon-dani, mer(t) aztat szömöd láttára szétszaggattam. Te magad meg nem sokat nyersz vele. A ti kastélyotoknak a bal sar-kán ott van egy gyalogut. Nem nagyon látszik meg, mer(t) ritkán jár rajta ember, de azér(t) észre lehet venni, mer(t) a fű rövidebb rajta, mint másutt. Ez az út az óperenciás tengerpartra vezet. Azon a darabon, ahol az út kiér, ott egy húsz öl szélösbe egész átalig csak térdig érő a víz. És annak a túlsó partján, ott megvan ez a gyalogút, tovább vezet a második ország szélin. Ott lakik egy öreg asszony, egy vasorrú banya. Annak van még három lova. Egy van köz-tük, a legifjabb, az vasderes, egy monyas. Az még kétszerte

erősebb és ügyesebb, mint az enyim. Csak azt az öregasszont hűségösen köll kiszolgálni. Annál három nap az esztendő. Aki azt hűségösen kiszolgálja, alku né(l)kű(l), amit kér, azt kap. No most, hallottad, hogy így van. Evvel eligödj mög! Én mast megyek, Isten veled! — Avval a sárkány elment.

A gyeröknek a lova rögtön a gazdáját:

— Azonnal, gazdám, a sárkán most ment ki a kapun. Te meg menj rögtön, és kérdezd meg, mit mondott!

Gyerök osztán nyomba(n) bement. Mindjár(t) átölelte feleségét, megcsókolta:

— Mondjad, kedves feleségem, ugyan mit mondott?

— Ide hallgass, kedves férjem! A mi kastélyunk bal sarkán van egy gyalogút, ami az óperenciás tenger partjára vezet. Azt arrú(l) találod meg, hogy ott a fű egész rövid, de másutt nagy. És a tengeren körösztü(l), ott csak térdig érő a víz, azon átjuthatsz a túlsó partra. A második országba(n) ott lakik egy öregasszony, aztat hűségösen kiszolgálod. Annak van még három lova, az között a legfiatalabb egy monyas vasderes, az kétszer erősebb, mint az övé. Ez gyorsabb. Tehát hogy hogy szörzöd meg, erre az Isten segítsen, azon segíteni nem tudok. Most Isten ál(d)jon, mer(t) a sárkány nyomban gyün haza, me(rt) má(r) hallom, hogy tombol a lova. Majd én megvárlak, akármily nehezemre esik. Csak vigyázz magadra, hogy bajod ne legyen!

Avval a gyerök osztán megcsókó(l)ta a feleségét és ott hagyta. Avval kimönt a lovához, fölű(l)t a hátára. Az úton elmesé(l)te neki, hogy mit hallott. És avval elmentek haza.

Otthun oszt a gyerök a lovat otthun hagyta az istállóba(n). Megetette, megította mindannyiát. Másnap fogta tarisznyáját, avval az egy szál élesztőfűvel, aki az ő lovánál megmaradt, akit a kis kígyóval elfelezött, megindult, oszt megy, megy, mendegél azon a járatlan gyalogúton.

Megtalálta a tengörpartot. Próbá(l)gatta a vizet jobbra-

balra, hát csakugyan nem ért csak térdig. Avval iránt vett, és csak igyenösen átment.

Mikor átért a túlsó partra, láti, hogy ott egy szép arany-héjú halacska ottan hentörög a porba(n). Egyik fele már megszára(d)t, megsütötte a nap, de él. Ő fogta a halacskát, megsajná(l)ta, beledobta a vízbe. Mondta:

— Szegény halacska! Itt pusztú(l)sz el, megsüt a nap, a víz meg messze van, nem tudsz belemenni.

A halacska rögtön kiugrott a vízbű(l), de abba(n) a pillanatba(n) kétször akkora lett, mint vót, és frissebb és egészségösebben nézött ki:

— Na, jó fiú, amiér(t) így megsajná(t)ál, megszánakoztál rajtam, hogy láttad, hogy élve elpusztú(l)hatnék, nohát vegyé(l) ki a bal ó(l)dalambú(l) egy szál héjat, améket nem süttött a nap! Ha valami bajod lesz, görbítsd meg, én rögtön ott leszek, és a bajodon segítek.

Evvel a halacska beleugrott a vízbe, avval elment.

Gondú(l)kodik a gyerekek:

— Ehun e! Még meg se gondú(l)ná az ember, hogy hogy kerül segítsége! De hát mit tud ez a kis halacska neköm segíteni?

Így gondolkodott magába(n), de aztán szót fogadott, a hajacskát eltette a tárcájába. Avval ű ment tovább.

Megy, mendegél egy erdőn keresztül. Az erdő közepén talá(l)t egy kis tavat. Ott látott egy szép vadkacsát, ott föntörögni. De az egyik szárnya el van lűvel. Akarna rö-pű(l)ni, de nem bír. Megsajná(l)ta a gyerek, megszólította:

— Te kis kácsa, gyere ki, hadd gyógyí(t)sam meg a szárnyadat!

— Dehogy megyek! Mit gondó(l)sz? Azér(t), hogy vagy paprikást vagy pecsenyét csiná(l)j belülem?

— Ne fé(l)j, nem bánalak! Tiszta szívbű(l) mondom, hogy meggyógyítlak.

— No, Isten neki, nem bánom, ha má(r) rászorultá(l)

az életömrre, így se ér sokat. A szárnyam el van törve, nem bánom, ha meghalok is. — Ezt mon(d)ta a kácsa.

Avval kiúszott a patak szélire. A gyerekek megfogta és leű(l)t vele, odavette az ölibe, elővette a tárcájábú(l) az élesztőfüvet, megkenyögette vele a sebös szárnyát. Az azonnal olyan lett, mintha sohasem lett vó(l)na eltörve.

Megörű(l)t a kácsa. Mindjárt próbá(l)ni a szárnyát, próbál rajta repű(l)ni, hát lehet.

— Na, jó fiú, az(t) gondó(l)tam, hogy elveszed az életömet, de mivel ilyen jól tetté(l) velem, húzz ki a bal szárnyamból, amelyik nem vót törött, egy szál fényes tollat! Ha valamikor valami bajod lösz, a szélősebbik felit repeszd le, én rögtön ott leszök. De jól tedd el, hogy el ne veszejtsd!

Azzal a kácsa fölropült, a gyerekeknek mögköszönte és elment.

Mast a fiú megy tovább a patak mentén. Az erdő szélin talál egy forrást, ott leű(l)t egy kicsit megpihenni. Elővötte tarisznyáját, és ott falatázott és evett. Gondoskodott, hogy mit fog ű valamikor evvel a halhéjacskával és tollacskával csinálni? De azér(t) gondolta:

— Megtakarítom, meg! Hagy legyen!

Akkor ű ottan kipihente magát. Elindú(l)t tovább az útján. Ű megkeresi ezt az öregasszont, hogy hol van, merre? Távolbú(l), de nagyon messze vót még hozzá, meglátott egy házat, egy kis házikót. Nem vót má(r) nagyon messze a háztú(l), pár kilométerre. Olyan bokros erdőségbe kerű(l)t. Megy el egy bokor mellett, hát kiugrott egy róka három lábón, a negyedik lábát úgy húzza utána. Azt mondja:

— Várjá(l), róka pajtás! Látom, fáj a lábod, állj meg, hadd gyógyítsam meg!

Hátranéz a róka, azt feleli a fiúnak:

— Dehogy állok meg! Üsd le a másikat is, akkó(r) megnyúzhatsz! Jó subát csiná(l)hatsz a bőrómbú(l).

— Nem bántalak én, róka pajtás, csak sajnállak. De ha nem hallgatsz a szavamra, hát nem tehetök rulla.

— No, nem bánom, hát megállok, de lelkedre bízom, hogyha megütöl, azonnal megharaplak.

— Dehogy bántlak! Örülök, hogyha segíthetök a bajodon.

Avval elővette aztán az élesztőfüvet, megkente vele róka fájós lábát. Az egyszerre úgy meggyógyú(l)t, mintha sose fájt vó(l)na. Úgy ugrá(l)t-bugrá(l)t, szaladgá(l)t, szökdelt a róka. Nagy örömmel azt mondja a fiúnak:

— No, jó fiú, amiér(t) jót tettél velem, hát szakassz ki a farkam tüvibű(l) egy csomó szórt! Tedd el, és hogyha valamikor valami bajod lesz, tömd a pipádba, gyujts rá, én rögtön ott leszek.

Avval a róka megköszönte jóságát és eltűnt.

A gyerök ment, ballagott az útján tovább. Éppen estére lett az idő, mire a házhoz odaért. Látja, ott ül egy öreg-asszony a konyhaajtóban. Rákönyökö(l)t a két tenyerére, és néz a fiúra, ki ez, aki közeledik úhoz?

Odaért a gyerek, köszönti illedelmesen:

— Adjon Isten jó estét, édes öreganyám!

— Adjon Isten neked is, fiam. Köszönheted, hogy öreganyádnak szólítottál! Kilencvenkilencnek má(r) karón van a feje, tied lett vó(l)na a századik. Mer(t) mondd, mi járatba(n) vagy itt, ahol még a hazádbéli madár se jár?

— Én, édes öreganyám, szolgálatot keresek.

— Éppen jókor jötté(l)! Én megfogadlak. Nem kötöm ki a béröd. Három nap az esztendőd. Amit kívánsz, azt adok. De úgy adom, ha, van három lovam, ha azokat tisztességesen megőrzöd, ha azokat nekem este hazahozod, de azok el nem tudnak szökni.

— Megőrzöm én, édös öreganyám. Majd elbánok én velük.

— Jó(l) van, fiam, gyere be! Gyere, vacsorá(l)já(l)! Én megmutasztom a lovakat is, hogy hol vannak meg milye-nök.

A szüle adott a gyeröknek aztán vacsorát. Csiná(l)t jó

fekvőágyat neki. (Ak)kor oszt a gyerök jó(l)lakott. Kimen-
tek az istállóhoz.

Nézögeti a gyerök három szép lovat, amelyet az ű szöme
még nem látott.

— Ezök lösznek azok, fiam, akiket öröznöd kell!

Gyerök megsimogatta mind a három lovat. A szüle ott-
hagyta. Legfiatalabb megnyalogatta kezit, de még akkor
nem szó(l)t neki semmit.

Gyerök bement a szüléhez a szobába. Darabig kérdöz-
gette a szüle, hol járt, merre járt, mi(t) csinált? Egy da-
rabig beszélgettek és lefeküdtek. Aludtak reggelig.

Másnap reggel fölkeltek. A szüle fölpackó(l)ta jól a ta-
risznyát. Ezalatt a gyerök fölkantározta a három lovat. Ő
mindjárt a vasderesnek föl pattant a hátára. Szüle megmu-
tasztotta neki a legelőt. Ugyanaz az erdő volt, ahol ő a
forrásná(l) megpihent. Ott a lovak fejbű(l) kivette a kan-
tárt. Azok nekiború(l)tak, és elkezd(d)tek legelészni. Ű pe-
dig letelepedett egy nagy fa alá. Ott heverészött és nézte
a lovait, hogy ott legelnek.

Egyszer délfelé jön egy kis meleg szellő, megütötte a
gyerök . . . megérintötte a gyerök szömit. Ű mély álomba
merű(l)t. Jó délután vót má(r), mikó(r) fölébredt. Nézi ű
a lovait, hol vannak, nem találja sehol, nincs egy se! Meg-
találja ű a helyit, hol legeltek, de űket nem találja sehol,
akármerre bolyog!

Eszibe jutott űneki, hogy a halacska adott űneki egy
héjat. Mivel azt ígérte, hogya baja lesz, vagy valami, hát
a baján segít, meggörbítötte a héjat, a halacska abba(n) a
pillanatba(n) ott termett előtte:

— Mit parancsolsz, jó fiú?

— Arra kérlek, kis halacska, mondd meg, hova lettek
a lovaim?

— Hm, te lovaidd ott vannak az én táboromba(n). Az
egyik futárom jelöntötte, hogy három idegen hal kerű(l)t
közibük. Most gyere velem egy pillanatra, ott leszel a ten-

gerparton, majd csak vigyázd! Maj(d) mikor a tenger elkezd mozogni, akkor három nagy tüskés hátú dörgencs, tiszta fekete, az majd úszik a part felé, mer(t) az én legényeim szorítik, hajtják a tengörbű(l) ki. De jó(l) vigyázz, a kantárt jól fogd a kezedbe, hogy a középső mikor a partra ér, úgy üsd fejbe, hogy felforduljon! Abba(n) a pillanatba(n) itt leszöl a helyedön, és meglesznek a lovaidd.

Abba(n) a pillanatba(n) a halacska segítségével a gyerök kint termött a tengörparton. Nézi a gyerök, a tenger nagyon morog, nagyon zúg, és három fekete hal, de direkt egyenöst neki, csak tart ki a partra. Abba(n) a pillanatba(n) a gyerök jó(l) megfogta a kantárt, úgy megütötte a középsőt, hogy az mindjár(t) fölfordú(l)t. Következő pillanatba(n) már ott volt ű a legelön, az ű három lovával együtt.

Szépen felkantározta, felült a vasderes hátára, és elnyargalt haza:

— Jó estét, édes öreganyám!

— Adjon Isten, fiam! Meggyütté(l), fiam?

— Amint látja, öreganyám! Jó lovacskák ezek, igön szépen legelésznek.

— No, eredj be fiam, vacsoráljál(l)!

Még a fiú bent vacsorázott, addig a szüle a három lovat kint az istállóba(n), egyiket a pizkafával, a másikat szénvonyóval, elkezdte ütni-verní mint a dobot, azért(t), hogy nem tudtak elszökni:

— Így kellött elbunnotok, hogy megtaláljon bennötöket? Ti elyenök, olyanok? Megálljatok, majd hónap elbúttatlak én jobban. Mert ha el nem búttok, akkó(r) én adok!

Avval bemönt a gyerökhöz a szobába, mintha mi se történt vóna, szépen eldiskurá(l)t, elbeszé(l)getött vele. Aztán lefeküdtek és aludtak reggelig.

Másnap reggel még többet pakó(l)t a szüle a tarisznyába, hogy jó(l) berugjon, hogy csak jó(l) elaludjon! Azér(t) kellett neki álomport adni a borába, hogy a fiú jó(l) elaludjon.

Másnap reggel kimegy az istállóba. Fölkantározta a három lovat, megin(t) csak a vasderesre ült. Kinyargalt a legelőre, ahol tegnap vót. Lovait eleresztötte, ű a helyire leű(l)t megen, a forrás mellé a hűsre.

Eljött a dél, megcsapta a szellő a fiúnak a szemit, elaludt ujra. Estefelé fölébredt, körű(l)néz, hát a lovai nin-csenek!

Gondoskodik, hova menjen, hol találja most meg? Eszibe jutott a tegnapi halacska. Gondó(l)ta, hátha a kácsa is tudna segíteni úgy, mint az. Elővette a zsebibű(l) azt a fényös tollat, a szélösebbik felit lerepesztötte. Egyször mög-suhan a levegő fölötte, hát itt van, megjött a kácsa:

— Mi bajod, jó fiú, miér(t) hívtá(l)?

— Elvesztek a lovaím, nem tudom, hogy hol keressem űket? Ha tudnál tanácsot adni, arra kérlek!

— Ó, azfelű(l) ne gondoskoldj! Van az én falkámban három tiszta fehér holló, ami még ritkaság. Majd az én legényeim majd leszorítsák űket;és olyan magosba, mint te melyen alacsonyan vagy, majd leszorítsák űket, és hajtsák feléd. Csak a kantárra jól vigyázz, hogy el ne szalajtsd, és üsd meg a középsöt úgy, hogy rögtön essön le elibed! Azzal meglesznek a lovaíd, ott lesznek a legelőn, ahol vótá(l) délkor.

Úgy is lett. Elment a kácsa után a patak partjára. Egyször(r) szétnéz, hát mint a fölhő, annyi a vadkácsa! De szorítják ám a három fehér hollót! Gyün direkt neki, mintha el akarnák űt gázolni. Ő se vót röst, megfogta a kantárt szorosán, mikor röndös ütésre került, úgy megütötte, hogy rögtön a lába elé esött. Abba(n) a pillanatba(n) ott termött ő a legelőn, ahol vót, ahonnan elszöktek a lovai.

Mindjárt fölkantározta mind a hármat. Fölugrott a vasderes hátára, és elnyarga(l)t haza. Köszön a szüléhez:

— Adjon Isten jó estét, édes öreganyám!

— Adjon Isten, fiam, neked is. Megjötté(l)?

— Meggyüttem, öreganyám.

— Jók vó(l)tak-e a lovaidd?

— Jók vó(l)tak, öreganyám. Nem mőnnek ezők sehová.

— Na, eredj be vacsorázni! Majd én addig megitatok.

A fiú bemegy a szobába, a szőle meg az istállóba. Elővőszí a megtőzesítőt pizskafát, píf-púf, űti-veri a három szilaj csikóját, egyiket jobban mind a másikat:

— Nem tudatok jobban elbőjni? Megálljatok, bitangok, majd hó(l)nap! Kétszer megtalá(l)t benneteket. Maj(d) hó(l)nap találjon meg! Itt lősztok a konyhába(n) a szakaj-róba(n), alattam tojások.

Avval otthagya a lovakat, bemegy a fiúhoz:

— No, egyé(l), édes fiam, én is vacsorálok. Aztán ráérőnk, egy kicsit beszé(l)gessőnk meg lefekődjőnk.

Őgy is tettek. Beszé(l)gettek egy darabig, lefekődtek és elaludt mind a kettő reggelig.

Másnap reggel, hogy fölkelnek, fölpakó(l)ta a szőle a tarisznyát a fiúnak:

— Na, ett van, fiam, az ennivaló! Vezesd ki a lovakat, hagy lege(l)jenek!

Azzal kiment az istállóba. Főlkantározta a lovait, főlugrott a vasderesre, kinyargalt a legelőre, a tegnapi helyire. Ott a lovait szabadon eresztőtte, ő meg lehevert a for(r)ás mellett az árnyékba, a fa tővibe.

Tizenegy óra felé győtt a meleg szellő, megsuhintotta a szőmit, és ő elaludt. Estefelé főlébredt, hát nincsenek a lovak! Gondoskodik:

— Mi(t) csináljak most? Most kétszőr megtalá(l)tam, hol találom meg máma?

Eszébe jutott őneki a sánta róka. Fogta a szőrt, beletőmte a pipába és rágyujtott. Alighogy rágyujtott, megsuhan a bokor, meggyőtt a róka.

— Mi bajod, jó pajtásom, vagyis jó barátom, hogy ilyen gyorsan hívtá(l)?

— Róka pajtásom, az a bajom, hogy elvesztek a lovaim.

— Ez má(r), pajtás, egy kicsit baj, de azé(rt) megpróbáljunk, maj(d) talán sikerül. Mos(t) csak hallgass a szavamra! Úgy csinálj, ahogy én mondom! Mos(t) csak gyere utánam, egész közel a házhoz, de úgy, hogy véletlenül(l) a szüle meg nem lásson! Mer(t) van a szülének egy hét országra szolló torkú kakasa, az(t) majd én megfogom; az a szüle azt szereti az összes között a legjobban, majd én ordíttatom. Te addig húzódj a ház mellé, de oly közel, hogy mikor a szüle a konyhából kiugrik, és fut utánam a piszkafával, én majd futtatom a kakast, miné(l) messzebb a bokrok közé, te meg a kantárral, amit talál(l)sz az ajtó mellett a sarokba(n), ahol ült a szüle, szakajtóba(n) három tojást, csap(j) közibük úgy, hogy mind a három szétfröccsenjön! De úgy, hogy még a falra is jusson belüle! Abba(n) a pillanatba(n) meglesznek a lovaid, ott leszöl a legelön. Most gyere utánam, csak vigyázz!

El is indultak űk szépen, egyik bokortú(l) a másikig, tovább-tovább lopakodva. Ugyannyira, hogy a fiú közel ért a házhoz, viszont a róka meg a szemétdombhoz, ahol kapargá(l)tak a tyúkok. Egyszer a róka bokor mellü(l) kiugrik, villámgyorsan elkapta a kakast, elkezdött vele futni a bokrok közé. Ordít a kakas szörnyen, hogy hét országon hallik. Kiugrik a szüle:

— Megállj, te bitang! Má(r) meg ide merté(l) gyünni? Egyszer má(r) letörtem a lábod, de most a derekad. Megállj, te bitang róka! Fut egyik fátul a másikig, de a róka szaladt szörnyen.

Ezalatt a fiú beugrott a konyhába. Olyant vágott a kantárral a tojások közé, az mind a három szétfröccsent. Abba(n) a pillanatba(n) ű kin(t) termött a legelön az ű három lovával együtt. Mindjárt fogta a kantárt, fölkantározta mind a hármat. Felű(l)t a vasderesre, és elnyarga(l)t haza. Útközbe(n) azt mondja a vasderes a fiúnak:

— Édös gazdám, tudom, hogy énértem szolgál(l)sz. De hó(l)nap nem ismersz rám, mer(t) én hó(l)nap egy koszos

kis csikó leszek, ott a ganélébe(n) hentörgök. A szüle majd ígér neköd mindönt, mind a kettőt odadi, de csak engöm válassz, még ha a hátadon viszöl is egy darabig! Mos(t) még arra figyelmeztetek, estére, ha megvacsorá(z)tok, a szüle majd sokáig beszélget veled, azér(t) is, hogy minél előbb aludj el (éj)fél felé. De te e(l) ne aludj, mer(t) hiába szó(l)gáltad ki a három napot, de az éjszaka mégis karóba kerül a fejed! Majd a szüle pontosan tizenegy órákor, akkor mondja:

— Jó éccakát, fiam! Aludjá(l) te is!

— Ó nyomba(n) elalszik, de fél tizenkettőkor má(r) fölkel. S láttad, ott lóg a sarokba(n), ott van egy rossz szerzám, kantárral és egy rossz kardhüvellyel. De az olyan, amilyen a világon nincs több. Azt kérd majd reggel a szülétű(l), mind a hármat: kantárt, nyergöt és a kardot! Mer ő majd fölkel fél tizenkettőkor, kihúzza a hüvelyébül a kardot. Meg ne ijedj tüle, mer(t) kiöti a nyelvit a szüle, és azon elkezd fenni a kardot. Akkora a nyelve, mint egy nagy csoroszla. Még háromnegyedre nem ér az óra tizenkettőn, addig mindég az(t) huzgálja, a nyelvit fenyi. Akkor maj(d) szól: — Szolgám, ke(l)j föl! — Meg ne mozdulj, mer(t) akkor tudja, hogy ébren vagy! Maj(d) mikor elgyün, pontosan üti a tizenkettőt, akkor maj(d) rád kiá(l)t: — Szolgám, ke(l)j föl, a durgós ménkü üssön beléd! (Mer(t) már akkor nagyon mérges lösz a szüle. Élős lösz a kard a nyelvén.) Mert mindjá(rt) kettévágjak! — De abba(n) a pillanatba(n) vágódj a fal mellé, mer(t) akkor a szüle elveszti a szöme világát, nem lát, és úgy suhint a karddal, hogy az ágy alá, hogy alú(l)rú(l) fölfelé. Te fejné(l) való végén megmaradsz, az ágyat kettévágja alattad. És azután maj(d) tapogat, keres, hogy hol vagy darabba(n)? És majd ha nem talál, az ágy újra összeáll talpra, mint vót. Akkor elmegy az ágyára, kardot beteszi a hüvelybe vissza, és akko(r) lefekszik, és alszik reggelig. Így azután alhatsz te is, de ébren!

Még ezt a vasderes elmesélte a gazdájának, hogy hogy viselkedjön, mi(t) csináljon, akkorra szépen hazaértek. Erre a gyerekek figyelmes lött nagyon, hogy űtet mire tanították. Mire hazaért, szépen köszönt, hogy:

— Jó estét, öreganyám!

A szüle köszön, mintha nappal mi sem történt volna a lovakkal, vagy a kakassal:

— Eredj be, fiam, vacsorálgj! Én meg majd itatok.

Avval fogta a piszkafát meg a szénvonyót, két kézzel kettőt egyszerre, űtni-verní a lovat elkezdte:

— Még most is megszöktetők tüle a legutolsó napon? Az éccaka megölöm, úgyse visz el! Vagy o(ly)an ronggyá teszlek, hogy úgyse köllő neki! — Ez(t) mondta a vasderesnek, avval otthagya szüle a lovakat.

Bement a gyerekekkel a szobába:

— Na gyere, édos fiam, most ketten vacsorálgjunk!

Elkezdtek osztán mind a ketten vacsorázni. A fiú má(r) másodszo(r), de szót fogadott. A banya sokáig beszé(l)getett vele vacsora után, hogy később miné(l) álmosabb legyen. De a fiú vigyázott magára nagyon, amit a lova tanácsot adott.

Elgyűtt a tizenegy óra. A szüle mondja:

— Jó éccakát, fiam! Feküdj le és aludjál, me(rt) én is lefekszök.

Lefeküdt a gyerekek, de csak úgy alu(d)t, mint a nyúl. A szüle alu(d)t, mint a bunda.

(Ak)kó(r) féltizenkettőt korcantotta az óra, mint a vilámcsapás, úgy fölugrott a banya. Lement a kardér(t) a sarokba, kihúzta a hüvelybű(l), darabig nézegeti:

— No, ez elég lesz neki!

Kivette a rőfös nyelvit, elkezdte kardot fenni, mind a két oldalán: egyiket le, másikat föl.

Háromnegyed tizenkettőkor szól a szolgának, hogy:

— Szolgám, ke(l)j föl!

De az meg se mozdul, mint aki legmélyebben alszik.

— No, csak aludjál — gondolta magába —, majd adok egy fertályóra mulva!

Pon(t) tizenkettőkor rákiá(l)t nagyon:

— Szolgám, ke(l)j föl! A durgós ménkü vágjon beléd, mer(t) mindjárt kettéváglak!

Avval a szeme világa elveszett, és a kardal az ágy alá alávágott. Abba(n) a pillanatba(n) a gyerek az ágyfejre föl-kuporodott. Alatta az ágy összeesött. A szüle rögtön kez(d)-te keresni, valamelyik darabja a kezibe akadna! Az ű feje lett volna a századik, ha a vágás sikerű(l)t volna. De mikor tapogatta, nem talál(l)ta. Dörmögött magába(n):

— Huva lehetett ebbe(n) a pillanatba(n)? No, nem baj, kiszolgált. Most már lejárt a hatalmam, elmu(l)t az éjfél. Mer(t) tudom, mit akar elvinni tülem, de olyan csúffá tesz-em, hogy úgyse viszi el!

Na aztán lefekü(d)t és elalu(d)t mélyen. Fiú is speku-lá(l)t, hogy aludjon-e vagy se, de nem mert aludni. Inkább egy éjszaka van vagy se, de nem mert aludni.

Egyszer aztán lassan csak megvirradt. Fölke(l)t a szüle, megcsiná(l)ta a gyerekeknek a jó frustukot:

— Na, fiam, hűségesen kiszolgálá(l)tá(l), hát én most, mondd, hogy mit kívánsz!

— Nem kérök, édös öreganyám, más ögyebet, csak azt a rozsdás kardot és a kantárt, meg azt a piszkos nyergöt, aki az ólba(n) van, meg azt a csikót, aki a ganélében van.

Nevetött a szüle:

— Ugyan mi(t) csinál(s)z, fiam, vele? Ez még az ócska-vasasnak se kell. Meg ezt a rossz csikót a hátadon kell vin-ned, mer(t) ez tégöd úgy se bir el.

— Nem bánom én, édös öreganyám, majd kijavítom én odahaza. Ezt meg kisikálom valami kinnal.

A szüle kinevette:

— Adok, fiam, aranyat, ezüstöt, amennyit csak elbirsz. Gazdag ember lehet belülled. Nem kell szolgálko(d)nod soha életödbe(n).

— Köszönöm, öreganyám. Én megelégszök már csak evvel.

— No, fiam, hát ha teneköd éppen ez kell, hát nem bánom, hát vidd el! De megmondom, hogy a csikót vinnöd kell, mer(t) a lábán nem tud menni, még a határbú(l) ki nem ér.

Fogta aztán a gyerök szucsatosan, sárosan, piszkosan a csikót, föltötte a hátára azt a rozsdás, piszkos nyerget, fölkanthározta. Rozsdás kardot fölötötte a maga derekára. (Ak)kó(r) fogta a csikót a hátára, maga nem birt mönni.

— Isten áldja, édös öreganyám! Köszönöm a szolgálatot.

— Isten veled, fiam! Csak jól abrakó(l)d ám, mer(t) másképp nem áll lábra!

El is cipelte a gyerök, szegény, egész a szüle határáig. (Ak)kor átért az árkon, azt mondja a csikó:

— Mos(t) teyé(l) le gazdám, ezután majd én viszlek!

Avval a csikó odavágta magát a fő(l)dhöl, pillanatba(n) fölugrott, megrázkódott, olyan aranszörű vasderes lett belüle, ament a fiu még életibe(n) nem látott! Abba(n) a pillanatba(n) végignézett önmagán, nem hitt a szömének, hogy ő vagy más? Úgy ragyogott a kardja, ruhája, sarkan-tyúja, csizmája, amelyen még sose vót rajta!

Azt mondja a lova:

— Édes gazdám, most ü(l)j fel a hátamra! És azt kérdezem tüled, hogy hogy menjünk most? Úgy-e mint a szélvész, vagy mind a gondolat?

— Úgy menjünk édes lovam, hogy se tebenned, se énbennem hiba ne legyen!

Abban a pillanatban, eszre sem vette, már otthon is termett. Rokonai alig ismerték föl. Azt mondja a lovának:

— Édes lovam, még most van időnk elíg, talán oda-érünk. Most elmegyünk a feleségemért.

— Ó, ott leszünk mindjárt. Azt is tudom, hol van: a nagybátyámná(l). — (Mer(t) a sárkánknak a lova az ű nagybátyja vót.)

Avval fölugrott a hátára, és mire észrevette magát, már ott is termett nála. Felesége éppen vizet merített a kútnál(l), mikor ő ott a vasderesön megá(l)l(t).

— Kedves feleségem, elgyüttem ám érted. Amit megígértem, be is teljesítettem. Itthon van-e a sárkány?

— Nincs edehaza. Odavan a rokonainá(l).

— Na, csak az csak ott hadd mulasson, mink meg majd itt!

Avval osztán bement az asszony. Ugy-e régen látta az asszont:

— Gyerünk csak, asszon, be a szobába!

Megöle(l)te, megcsókó(l)ta, a többit azután még hozzátó(l)dtá.

— Na, kedves feleségem, mos(t) pakó(l)d össze a hulmidat! Mos(t) bátran ü(l)j a lovamra!

Össze is pakó(l)ta, fölű(l)t a ló hátára, a gyeröknek az ölibe, és így lassan megindu(l)tak lépésbe(n).

Amikor űk kiértek a kapun, a sárkánnak a lova abba(n) a pillanatba(n) nyerít meg tombol. Fut a sárkány haza, mérges nagyon, rákiá(l)t a lovára:

— Kutya egye májadat, holló vájja ki a szemedet! Szép széna előtted, szép zab előtted, szép patak előtted, mi bajod van még?

— Viszik a feleségödet!

— Ehetök-e, ihatok-e, egy zsák diót megtörhetöm-e, megchetöm-e?

— Semmit se tehetsz, mégse érzük utó(l)!

Eh, megharagudott a sárkán. Fölkötte a tízmázsás sarkantyút, fölugrott a lova hátára, majdnem félig belevágta a lova ó(l)dalába. Lehő(l)t, maj(d) kifújta a tüdejét. Gyerék meg csak olyan könnyen kinevette űkelmét. Azt mondja:

— Ne tombo(l)j, koma! Most én megyök jobban.

Nyerít a sárkán lova:

— Á(l)j meg, öcsém, kivágja a bélömet!

— Dögö(l)j meg, ha nem tudod levágni a hátadrú(l)!
Mire földre ér, kulimásszá váljon!

Akkor a sárkán lova nagyot rugott, a hátárú(l) lefordú(l)t, a földre leesött, azonnal összerogyott, mint a törkő(ly). A másik ló pedig emezhöl szépen hozzáereszködött. Így az Etelka szépen átült a sárkán lovára, és szép lépésbe(n) elballagtak haza.

(Ak)kor hazaértek. Megvót a nagy öröm. Rögtön hívták össze rokonyokat. Megcsiná(l)ták a nagy lakodalmat.

Otthon éltek egy darabig. Ott talál(l)kozott ű egy szép ifjúval, egy hozzá hasonlóval. Azt mondja:

— Hallod, pajtás, mondok neköd valamit. Boldog embört csinálok belüled, ha meghallgatod a szavaim. Gyere el most velem az én hazámba, mer(t) az én királyom mán eddig meghal bánatába(n), mer(t) az má(r) az(t) gondolja, hogy a Jancsi fia sose tér többet haza.

— Elmennék én, pajtás — felelte a másik. — De gyalog én veled nem mehetök úgyse odáig.

— Nem baj, pajtás, segítök én azon. Adok én egy lovat, akijön* könnyen utazol.

Megegyeztek osztán. Rokonyoktul elbúcsúztak, és a gyerek hazájába elindultak. Meg is értéktek űk harmadnapon szépen.

Beköszöntött a János a királyhol illedelmesen. Vitt is neki almát egy tele zsákkal, akit ű olyan régön várt nagy kíváncsisággal. Megkérte aztán:

— Felséges királyom. Én a lányodat feleségül mos(t) má(r) nem vehetem, mer(t) énnekem van má(r). Hanem van énneköm itt egy igön jó barátom. Ha a kisasszon beleegyez, űneki ajánlom.

Beleegyezött a király szívesen, mer(t) mikor ű egy almát megevett, abba(n) a pillanatba(n) ű rögtön talpon á(ll)t, és egészséges lett, mer(t) addig mindig betegeskedett.

* akin, amelyen.

Akkor osztán csaptak iszonyú nagy lakodalmat. Vót ot-
tan lé meg lé, hogy még a kutyák, macskák is térdig jár-
tak a sárga levesbe(n). De boldog ember vót, aki egy
kanállal kapott. A Dunát bekötötték egy nagy zsákba. És
sárgarépábú(l) csiná(l)tak sarkantyút a gyerök csizmájára.
Amint forgoló(d)tak a nagy vigasságba(n), a gyerök sarkan-
tyúja beleakatt a zsákba; így a zsák kirepett, a Duna pedig
folyásnak eredt.

Itt a vége, tedd a jégre, majd elcsúszik valamére!

Mesemondó én vótam! Ha nem hiszöd el, járj utána!